

ASSOCIACIÓ CATALANA DE
COMUNICACIÓ CIENTÍFICA

Periodistes i científics, camins divergents

Bona part del periodisme actual aposta per dedicar-se cada cop més al sensacionalisme, els esports i les cròniques «del cor». D'altra banda, la ciència continua el seu camí imparabile cap a l'estudi dels detalls cada cop més íntims del coneixement. No només són camins paral·lels sinó que, si ningú no posa remei, el periodisme i la ciència tendeixen a separar-se cada cop més.

Fa temps que s'explica que els científics (alguns) tremolen cada cop que reben la trucada d'un periodista desconegut. Temen que el jove que disturba la seva recerca no entengui res del què es manega al laboratori i malfia, sobretot, dels titulars del dia següent. En molts casos, les pors són fruit de l'experiència perquè, per estranya casualitat, els científics gairebé sempre es troben amb periodistes més joves que ells i amb titulars que no mostren amb exactitud allò que es volia explicar.

Potser no fa tant de temps, però també Deu n'hi do, els periodistes (alguns) busquen qualsevol excusa per evitar haver d'editar les cròniques dels premis Nobel de física i química. Tan maco com és explicar que 'la Pantoja' i 'la Maria del Monte' han deixat de ser amigues...

Encara que els científics no s'ho creguin, el món del periodisme és bastant complex. Per aquest motiu s'ha d'entendre que hi ha molta varietat de publicacions, programes i periodistes. És doncs molt difícil generalitzar sense caure en afirmacions buides de sentit. No obstant això, és ben cert que una part del periodisme actual, potser el de més èxit d'audiència i vendes, tendeix a dedicar-se cada cop més al sensacionalisme i en aquell conjunt de temes que habitualment es coneix com a «premsa groga» i «premsa del cor» (que evidentment no només afecta els mitjans de comunicació escrits). Per justificar aquesta tendència, cal recordar-ho, les empreses periodistes afirmen que es limiten a oferir allò que el públic demana, allò que «interessa» la gent.

D'altra banda, com la majoria dels periodistes intuïm, la ciència és cada dia més complicada. Cada cop que trobem un nou fòssil humà s'eixampla la varietat de coneixements (i d'incògnites) sobre l'ori-

gen de la nostra espècie, explicava fa uns dies el professor Philip Tobias. Encara que això suposi que cada vegada entenem menys de què ens parlen els científics, l'especialització és, en aquest cas, l'únic camí per continuar avançant en la recerca.

Entre el periodisme popular i la ciència especialitzada s'obre, doncs, un camí divergent que perjudica tothom. La falta de comprensió i dedicació no afecten només la professió científica i la periodística. Si els mitjans de comunicació no parlen de ciència i si els científics no saben fer servir els mitjans de comunicació la conclusió més immediata serà un creixent empobriment del conjunt de la societat. La humanitat comença a tenir al seu abast coneixements suficients per entendre tot allò que ens envolta. A més, disposem de mitjans suficients per difondre aquests coneixements. En canvi, la realitat és que aquests coneixements no arriben a la societat (o no arriben amb quantitat i qualitat suficients).

Els reptes són prou evidents. Els mitjans de comunicació haurien de fer un esforç per entendre millor allò que «realment» interessa la societat. Al mateix temps, els científics haurien de comprendre més bé i aprofitar amb més convenciment els mitjans de comunicació. A mig camí entre periodistes i científics, les administracions públiques han de dedicar més recursos i més imaginació a evitar que la cultura científica se separi cada cop més de la cultura popular.

P.D.: Per cert, ¿quants diners destina a cultura científica la Direcció General de Difusió Cultural de la Generalitat?

Joaquim Elcacho
President de l'ACCC
elcacho@avui.com

La Setmana de la Ciència continua a Internet

La novetat més important d'enguany és la convocatòria d'un concurs, Loto Eureka 99, promogut per l'ACCC

Una nova edició de la Setmana de la Ciència a Catalunya ha tingut lloc del 12 al 21 de novembre de 1999. Tal com ja anunciàvem a l'anterior butlletí, 65 localitats del país s'han sumat a la convocatòria de més de 250 actes que volen acostar la ciència al ciutadà, convertint-la en un fet quotidià i impulsant el seu coneixement. Les paraules de Federico Mayor Zaragoza, ex director general de la UNESCO, en motiu de la presentació de la Setmana apunten en aquest sentit: «Una part essencial en el paper futur de la ciència en la societat del segle XXI és la responsabilitat dels científics en comunicar el seu coneixement al públic, amb l'objectiu d'incrementar la cultura científica dels ciutadans. Cal que es facin assequibles els nous descobriments, les noves troballes científiques, a la gent que veritablement les necessita. Cal crear canals de comunicació més efectius entre la ciència i la societat, així com entre el sector públic i privat».

Una de les novetats de l'edició d'enguany és el concurs que l'Associació Catalana de Comunicació Científica organitza en el marc dels actes de la Setmana. En aquestes pàgines podeu consultar les bases del concurs Loto Eureka 99, una iniciativa de l'ACCC que compta amb el suport econòmic de Novartis.

Fins al dia 8 de desembre es pot concursar i optar a premis de 200 000 pessetes. El concurs, obert a científics, periodistes, divulgadors i aficionats a la ciència en general, té l'objectiu de donar a conèixer

els avenços científics més rellevants que s'han produït durant 1999. Per això, els concursants han de fer arribar a l'ACCC una llista amb l'avenç científic del 1999 que consideren més important i cinc avenços científics destacats més. En total, 1+5 avenços. Per difondre aquests avenços, l'ACCC fa una proposta dels deu que considera més destacats: hi podeu estar d'acord o no... Participar és el que compta!

Cercle d'Amics de la Ciència

D'altra banda, el dia 15 de novembre es va presentar una nova associació. El Cercle d'Amics de la Ciència és una iniciativa de la FCR que neix amb la finalitat de difondre la ciència amb el suport del científic no professional (entès com la persona dedicada de forma aficionada a la tasca

d'investigació i divulgació científica) arreu de Catalunya. El Cercle vol esdevenir una plataforma de col·laboració on s'englobin les activitats que es portin a terme, en aquest sentit, a les diferents comarques catalanes. El principal objectiu és difondre i impulsar totes les activitats científiques i tècniques que es desenvolupin, per iniciativa pròpia o conjuntament amb el Cercle, a les di-

ferents comarques de Catalunya. Paral·lelament, el Cercle difondrà a les comarques totes les activitats generades per la FCR, de forma que les puguin gaudir i conèixer un gran nombre de persones. Begonya Duran és la coordinadora del Cercle d'Amics de la Ciència.

1. Justificació

Els mitjans de comunicació de masses donen poca importància a la informació científica. A més, de vegades, algunes de les notícies científiques que més es destaquen als mitjans són simples anècdotes sense importància.

L'Associació Catalana de Comunicació Científica (ACCC) posa en marxa aquest any per primera vegada un concurs destinat a donar a conèixer els avenços científics realment més destacats i a posar a prova la perspiciàcia de periodistes, científics i aficionats.

2. Convocatòria

Concurs obert a científics, periodistes, divulgadors i aficionats a la ciència en general.

3. Participació

Els concursants han de fer arribar a l'ACCC una llista amb l'avenç científic del 1999 que consideren més important i cinc avenços científics destacats més. En total, doncs, 1+5 avenços. A l'apartat de «Pistes» trobareu un model format per 10 avenços.

Els missatges per participar en el concurs s'han de fer arribar a l'adreça electrònica de l'ACCC (acc@terrabit.ictnet.es).

4. Guanyador

L'ACCC, a través dels coordinadors d'aquest concurs, declararan guanyador el concursant que s'hagi acostat més a la llista d'avenços més destacats de l'any que publicarà a finals de desembre la revista Science.

4.1. Sistema de puntuació: El concursant que encerti l'avenç més destacat (el «Breakthrough of the year», com diu la revista de l'AAAS) aconseguirà tres punts. Cada una de les restants coincidències amb la llista de Science sumaran un punt més.

Bases del concurs LOTO EUREKA 99

5. Termini

El concurs estarà obert a les votacions en el període comprès entre el 8 de novembre i el 8 de desembre del 1999 (ambdós inclosos). Els premis seran lliurats el mes de gener del 2000.

6. Premis

200 000 pessetes en premis (amb el patrocini de Novartis).

7. Coordinació

Josep Corbella i Joaquim Elcacho.

8. Pistes

Per facilitar la participació en aquest concurs, l'ACCC us adjunta una llista de 10 avenços científics que podrien formar part dels treballs que destacarà la revista Science. Els concursants poden fer servir aquestes pistes o aportar les seves pròpies candidatures. (Per obtenir els punts, no cal que les paraules utilitzades per descriure els avenços coincideixin exactament amb la llista de Science, sinó que cal encertar el concepte.)

La proposta de l'ACCC:

LES CÈL·LULES MARE (STEM-CELLS). Les cèl·lules mare obren la via a crear teixits biològics per trasplantar-los sense problemes de rebuig.

LA CONSTANT DE HUBBLE. El Telescopi Hubble ha aconseguit l'aproximació més precisa fins ara de la constant de Hubble, un dels números que explica l'Univers.

LA VEGF I L'ANGIOGÈNESI. El creixement de vasos sanguinis (angiogènesi) s'està investigant activament per al tractament de malalties

cardiovasculars (estimulant l'angiogènesi amb la proteïna VEGF) i oncològiques (inhibint l'angiogènesi per prevenir metàstasis).

LTP I INTEL·LIGÈNCIA. Experiments en ratolins transgènics han establert una relació entre el mecanisme de potenciació a llarg termini (LTP), necessari per consolidar els records, i la intel·ligència.

AVENÇOS CONTRA LA DIABETIS. La descoberta que la diabetis tipus I s'origina per la destrucció de l'enzim GAD per part del sistema immunitari obre la via a una vacuna contra la malaltia. Durant 1999, també s'han produït avenços en farmacologia que apunten a tractaments sense punxades.

LA LLUNA EUROPA. Les dades transmises per la sonda Galileo apunten a la lluna Europa de Júpiter com l'astre del sistema solar on és més probable que hi hagi vida, a part de la Terra.

ELS DNA ARRAYS I LA BIOINFORMÀTICA. Quan s'està a punt de completar el mapa del genoma humà, els biòlegs es troben sovint desbordats pels milions de dades genètiques de què disposen. Per aconseguir dominar aquestes dades han aparegut noves tecnologies, entre les que destaquen els DNA arrays, i s'està desenvolupant la bioinformàtica.

HIPERNOVES I RAJOS GAMMA (GRB). Una petita flota de satèl·lits científics ha aclarit on i com s'originen les explosions més energètiques de l'Univers: les emissions de rajos gamma (GRB). Probablement l'origen està en les hipernoves, un nou tipus d'explosió estel·lar descobert al 1999.

TELOMERASA. Les investigacions sobre l'enzim telomerasa, que preserva les seqüències genètiques que hi ha a la punta dels cromosomes (els telòmers), apunten a nous tractaments contra el càncer i a favor de la longevitat.

AUSTRALOPITHECUS GARHI. Un australopitec que va viure a Etiòpia fa 2,5 milions d'anys es presenta com l'ancestre més probable del gènere humà.

9. Condicions

- La participació és gratuïta.
- Només s'acceptarà una llista per persona.
- Si la llista presentada excedeix el nombre d'avenços que proposem (1+5) només es consideraran vàlids els primers.
- Les candidatures poden ser presentades en qualsevol dels idiomes oficials de l'Estat espanyol.

Per a qualsevol reclamació, actuaran com a jurat inapel·lable del concurs Josep Corbella, Jaume Estruch (secretari de l'ACCC) i Joaquim Elcacho (president de l'ACCC).

Com participar a Loto Eureka 99

Els missatges per participar en el concurs s'han de fer arribar a l'adreça electrònica de l'ACCC:

acc@terrabit.ictnet.es

Hi tens un accés directe al Web de la Ciència:

<http://www.acccnet.org>

El Banco Mundial quiere más información ambiental

Hace un mes, participé en Washington en un encuentro organizado por la División de Recursos Ambientales y Naturales del Banco Mundial (WBIEN) con expertos en información ambiental. El objetivo de la reunión era diseñar un programa para mejorar la diseminación de este tipo de información en los medios de comunicación.

A la convocatoria del Banco Mundial asistieron periodistas de Sudáfrica, China, India, Inglaterra, Estados Unidos y España (uno por país, a excepción de los chinos, que eran dos), observadores del World Resources Institute de Washington y del Deutsche Bank, además de funcionarios del Banco Mundial. En resumen, un microcosmos de la problemática actual de la comunicación en el contexto de países ricos, países en desarrollo e instituciones globales con un elevado poder de decisión y de recursos financieros para ejercerlo, pero carentes de «ojos y tacto» en el complejo entramado donde se cuecen las noticias y se moldean las actitudes de buena parte de la sociedad. Todo ello aderezado con el cruce supersónico y explosivo de las nuevas tecnologías de la información con su escalonado impacto según las regiones del mundo. Fenómeno éste que añadía un curioso toque de perplejidad a los argumentos, vinieran de los ricos o de los pobres. Éstos fueron los ingredientes de la reunión y sobre ellos se decidirá, en gran medida, el susodicho programa para mejorar la información relativa al medio ambiente en los medios de comunicación.

El primer punto en el que se estableció un acuerdo era que, efectivamente, había espacio suficiente para mejorar la calidad y cantidad de dicha información. Cómo conseguirlo se convirtió rápidamente en un punto de contención. El segundo aspecto, no necesariamente relacionado con

el anterior, pero sí una preocupación de todos los presentes, era la necesidad de crear mecanismos donde la diseminación de la información ambiental se produjera en un contexto de mayor participación ciudadana en las cuestiones ambientales. Esto planteaba la creación de medios donde la generación, procesamiento y distribución de la información cumpliera con ciertos requisitos y no estuviera sometido a la lógica actual de los medios de comunicación tradicionales. En otras palabras, el desafío consistía en diseñar un nuevo modelo de uso y consumo de la información, donde ésta no fuera percibida como un «maná» repartido a pesar del ciudadano (pasividad), sino con la implicación directa de éste en su fabricación y distribución (actividad). Un hueso duro de roer desde la sede del Banco Mundial.

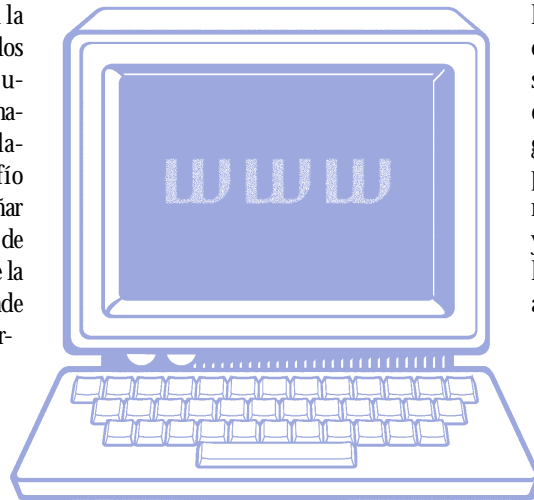
El debate duró dos días y un par de cosas quedaron claras (otra cuestión es que hiciera falta tanto viaje para ponerlas sobre la mesa):

- La capacidad del periodista para «vender» su información en la redacción no tiene mucho que ver con la calidad de dicha información ni con su percepción de cuáles son los temas candentes de los que debería ocuparse su medio a tenor de las preocupaciones sociales. Cuentan tanto o más otras vicisitudes y circunstancias que son mucho más determinantes en los medios de

comunicación, como la carga cultural de quienes toman decisiones de política editorial, o las exigencias impuestas por el espacio disponible, la diversidad y la variabilidad de la información. De aquí se deducía una nítida necesidad de formación, aunque no circunscrita sólo al periodista de información ambiental, lo

cual es un problema bastante espinoso.

- La necesidad de crear nuevos sistemas de información y conocimiento para incrementar los recursos y promover la circulación de información. Sistemas disponibles no sólo para los periodistas, sino para las ONG, las administraciones, las empresas, en fin, para el universo que par-

ticipa en la problemática del medio ambiente.

Formación, capacitación y creación de recursos. Y la necesidad de utilizar las tecnologías de la información, en particular Internet, para estimular dicha capacitación (sobre todo on-line) y favorecer la diseminación de información. Sin embargo, como dejaron claro los expertos del Banco Mundial y de algunas de las instituciones presentes en la reunión, no se podía cargar las tintas sobre Internet porque la red no existe en todos los países de la misma manera, los problemas de infraestructura de telecomunicación son apreciables y era necesario estrujarse las meninges para desarrollar otras metodologías que tomaran en cuenta estas diferencias y estas carencias.

Mi propuesta hacia el final del debate fue que el Banco Mundial asumiera sus responsabilidades a escala global y dinamitara las diferencias, que para eso su lema es «Un mundo libre de pobreza». La herramienta común de todos los periodistas, ya fuera en países ricos o pobres, es, aparte de algo con qué escribir, un teléfono. Todos lo tienen. Por tanto, todos pueden conectar un ordenador al teléfono y acceder, en principio, a Internet. Lo que no tienen todos es el ordenador, el módem y la conexión a la red so pena, en muchos países, de sufrir o una quiebra económica personal o tener que librar una ardua batalla cultural en sus empresas para conseguir sumar voluntades a la necesidad de disponer de estos recursos. Y lo que marca la diferencia entre países ricos y pobres, entre otras cosas, es la posibilidad de aquéllos de aprovechar dichos recursos a un coste relativamente bajo e, incluso, muy bajo.

He ahí pues, los mimbres de una política —y de un programa de acción— que responda plenamente al proceso de globalización. Junto con el respaldo a cursos de capacitación on-line en las diferentes regiones del mundo, el Banco Mundial tiene ahora la oportunidad —casi,

d iría, la obligación, pues a fin de cuentas nosotros llenamos sus arcas— de financiar un programa de distribución de ordenadores, módem y conexión gratuita a Internet a periodistas que cubren la información ambiental en los países en desarrollo, al menos durante el tiempo necesario para darle un vuelco a la situación. Estoy seguro que Microsoft, IBM, Compaq, Epson, Sony, etc., y muchas otras empresas de este tipo se darían de tortas por participar en este programa y aparecer como líderes de un proyecto de estas características. Su puesta en marcha significaría no sólo que estos periodistas accederían a fuentes de información globales, sino que estimularían el desarrollo de las propias, de las que nos beneficiaríamos todos los demás. Y, por primera vez, crearíamos un contexto informativo en el que tendríamos la oportunidad de conocer por boca de ellos cuáles son los problemas intrínsecos de los países en desarrollo (algo a lo que nunca prestamos mucha atención, a menos que lo contemos nosotros desde nuestra propia perspectiva) y, a la vez, la posibilidad de que el mensaje fuera el producto de una interacción no sólo con sus propias poblaciones, sino también con las poblaciones de los países desarrollados.

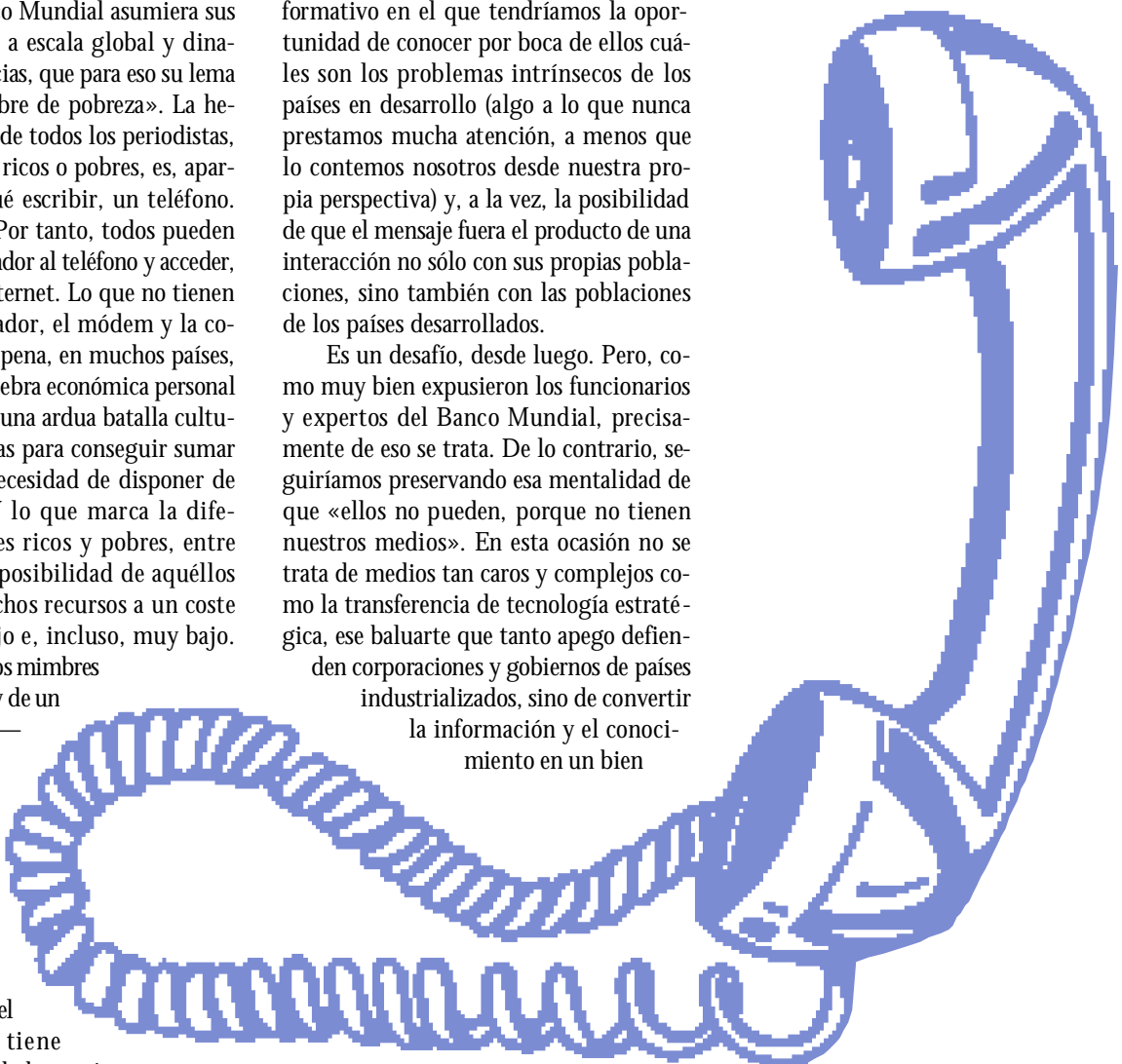
Es un desafío, desde luego. Pero, como muy bien expusieron los funcionarios y expertos del Banco Mundial, precisamente de eso se trata. De lo contrario, seguiríamos preservando esa mentalidad de que «ellos no pueden, porque no tienen nuestros medios». En esta ocasión no se trata de medios tan caros y complejos como la transferencia de tecnología estratégica, ese baluarte que tanto apego definden corporaciones y gobiernos de países industrializados, sino de convertir la información y el conocimiento en un bien

estratégico para combatir la pobreza con medios baratos, como es la conexión a Internet. Ahora le corresponde mover ficha al Banco Mundial. Mientras tanto, sería bueno que periodistas y organizaciones especializados en temas ambientales se mantengan en contacto y atentos al siguiente movimiento. Si quieren más información, me pueden consultar.

Salud

Luis Ángel Fernández Hermana
luisangel@enredando.com

Director de en.red.ando
(<http://www.enredando.com>)

Presentació de la nova regidoria Ciutat del Coneixement

El 10 de novembre es va presentar en societat la nova regidoria de l'Ajuntament de Barcelona, Ciutat del Coneixement, de la qual n'és regidor l'expresident d'aquesta Associació, Vladimir de Semir. L'acte inaugural va comptar amb la presència de nombroses personalitats destacades en el món de la ciència a Catalunya, amb una jornada que va incloure diversos parlaments: Rafael Pardo (director del centre de recerca Ciència, Técnica y Sociedad de la Fundació BBV), que es va referir a la ciutat i la percepció pública de les ciències; l'alcalde de Barcelona, Joan Clos; i el coordinador del CSIC a Catalunya, Jaume Josa, amb una completa glossa de la influència de les manifestacions científiques (revistes, societats científiques, congressos, etc.) en la història de la ciutat; a la tarda hi van intervenir el vicerector de Recerca de la Universitat de Barcelona, Màrius Rubiralta, i el director de l'Institut d'Investigacions Mèdiques, Jordi Camí.

La presentació, tot i el seu aire institucional (al Saló de Cent és gairebé inevitable no aconseguir-ho), va tenir la ferma voluntat de ser participativa. Des de la nova regidoria s'insisteix en què el factor clau per desenvolupar qualsevol escenari és el capital humà, amb les seves capacitats intel·lectuals i tècniques, és a dir, amb el coneixement. Per això, cal saber escoltar propostes i aprofundir en el debat.

Algunes de les característiques de la «societat del coneixement», en què Barcelona ha de competir com a ciutat capdavantera són l'impuls de la recerca avançada i la innovació, l'expansió de les noves tecnologies de la informació i la comunicació, amb l'immens ventall de possibilitats que ofereixen, tant a nivell individual com col·lectiu; la creixent importància de la formació continuada, l'autoaprenentatge i la capacitat d'adaptació dels currículums professionals a les noves necessitats, i la globalització de l'economia. En aquest marc, Barcelona, Ciutat del Coneixement vol fomentar la convivència i la interacció social al servei de la formació i el desenvolupament de la imaginació, la creativitat i la cohesió social per a:

- obrir la porta a la realització de noves oportunitats,
- fer realitat l'existència d'una cultura integradora en la nostra societat en la que la sinergia de lletres i ciències plantegi una dinàmica que brindi noves opcions d'activitats econòmiques,

- aconseguir que el món universitari sigui realment el viver en què la imaginació dels joves i l'experiència de les altres generacions constitueixin l'impuls de la nostra societat.

- facilitar l'apropament entre la universitat i l'empresa, la innovació i l'aplicació i, en general, construir un nou teixit social i cultural aprofitant les possibilitats que ofereixen les noves tecnologies de la comunicació,

- incentivar la creació de noves activitats i empreses en les quals la innovació científica, biomèdica i tecnològica sigui l'embrió d'un model de creixement sostingut que assegurí noves oportunitats per als més

joves,

- aconseguir que la il·lusió per millorar la seva formació i obrir-se camí sigui una realitat per a les generacions més joves, transmetent que totes les idees puguin fer-se realitat,
- demostrar al món empresarial que el coneixement és un potencial en el qual cal invertir,
- demostrar que el plantejament urbanístic està al servei de les noves oportunitats econòmiques i de la qualitat de vida,
- fer de la ciutat un centre d'atracció internacional del coneixement i
- assentar les bases de la Barcelona del segle XXI.

La unió entre el saber i el poder, amb el coneixement com a eina de transformació social i cultural, significa, en paraules de Vladimir de Semir, «revaloritzar el món del saber per lluitar contra la mediocritat uniformitzadora que ens envaeix, ja que coneixement és la suma d'informació, d'esperit crític i de poder de decisió, individual i col·lectiu, i la base de la credibilitat i independència dels ciutadans i de les ciutadanes per afrontar la creixent complexitat de la nostra societat».

Premi Nacional de Periodisme Ambiental

El Ministeri de Medi Ambient (<http://www.mma.es>) ha creat el Premi Nacional de Medi Ambient que vol distingir els professionals dels mitjans de comunicació que hagin realitzat una tasca destacada en la defensa dels valors ambientals de

l'entorn físic i cultural. Serà concedit a comunicadors de premsa, ràdio, televisió i cinema que, durant l'any 1999, hagin desenvolupat un treball meritori en l'àmbit de la informació ambiental.

El jurat serà presidit pel secretari general de Medi Ambient, Juan Luis

Muriel, i integrat per David Corral, Eduardo Martínez de Pisón, Julián de Zulueta i Teresa Pérez de la Fuente. El premi té una dotació econòmica de tres milions de pessetes, i el termini de presentació de les candidatures expira el 10 de desembre de 1999.

Tecnologies emergents, ciència i empresa

Barcelona, i concretament el nou edifici del World Trade Center, serà la seu l'any vinent de FITEC, la Fira Internacional de Tecnologies Emergents, Ciència i Empresa. Aquesta trobada internacional, organitzada per la Fundació Catalana per a la Recerca, pretén crear un escenari de comunicació i interrelació en-

tre els agents implicats en la R+D: científics, universitats, creadors de tecnologies emergents, empresaris i inversors interessats en impulsar noves iniciatives, administracions, centres de recerca, etc. El sector de la recerca necessita incorporar les noves tecnologies en les seves activitats i per això un dels objectius de la fira és

promoure un centre internacional de negocis com punt de trobada entre l'oferta i la demanda de recerca i les possibilitats d'inversió de capitals privats. Una data encara llunyana en el calendari, però que cal anotar: del 27 al 30 de novembre de 2000 (<http://www.fcr.es/fitec>).

Cajal i la consciència

Amb motiu del centenari de la publicació de l'obra de Santiago Ramón y Cajal *Textura del sistema nerviós del home y de los vertebrados* (1899), la Universitat de Saragossa i el Govern d'Aragó han organitzat un acte d'home-

natge i reconeixement a l'obra més influent en la història de les neurociències. Amb la col·laboració de personalitats destacades de la ciència espanyola, s'ha convidat figures rellevants de la ciència internacional per debatre sobre l'apropament

científic a la consciència, un leit motiv que contínuament és present en l'obra cajaliana. Tot plegat, del 29 de novembre a l'1 de desembre de 1999, a l'Auditori-Palau de Congressos de Saragossa (<http://cajal.unizar.es>).

Bioteχνologia dels aliments

El Consorci de la Universitat Internacional Menéndez Pelayo a Barcelona (CUIMPB) organitza els dies 1 i 2 de desembre una sessió sobre «Noves tecnologies en l'alimentació: biotecnologia en producció d'aliments». El Centre de Cultura Contemporània acollirà conferències

de diversos experts en enginyeria i modificacions genètiques i plantes i aliments transgènics. A més, hi ha previstes dues taules rodones sobre present i futur de la recerca en biotecnologia dels aliments i sobre les repercussions socials, ètiques i legals dels aliments transgènics. Entre

d'altres experts, hi participen Pere Puigdomènech, Jorge Riechmann i José Pío Beltrán. CUIMPB (Escola d'Estudis Empresarials): <http://www.cuimpb.es>.

<http://www.acccnet.org>

Papers ACCC de Comunicació Científica és una publicació de l'Associació Catalana de Comunicació Científica, té periodicitat bimestral, i ha estat creada per informar i constituir un vehicle de l'expressió científica i corporativa dels seus associats. Tots els articles i col·laboracions van signats, ja que reflecteixen l'opinió dels seus autors, que es fan responsables dels seus continguts.

Edita

Associació Catalana de Comunicació Científica.

Consell Editorial

Joaquim Elcacho, Luis Ángel Fernández Hermana, Maria Teresa Escalas, Jaume Estruch.

Coordinació

Antonio Madrdejos.

Secretaria

Mònica Viñas.

© Papers ACCC de Comunicació Científica. Es permet la reproducció del contingut d'aquesta publicació, sempre i quan s'hi faci constar la procedència.

Redacció i administració

Rambla de Catalunya 10 1r
08007 Barcelona.
Tel.: 93 412 11 11
Fax: 93 317 83 86
<http://www.acccnet.org>
e-mail: accc@terrabit.ictnet.es

Producció editorial

Rubes Editorial, S. L.
Sicília 236 Bis 2n 2a
08013 Barcelona.
Tel.: 93 231 12 00
Fax: 93 231 12 01
e-mail: rubes.editorial@retemail.es

Impressió

JNP Arts Gràfiques, S.L.
Dipòsit legal: B-34311/96

Ploma caudal

«El Medi Ambient»: 2000 trobades amb els espectadors

Que un programa científic a televisió arribi a la seva emissió número 2000 em sembla destacable. Això és el que està a punt de passar amb el programa «El Medi Ambient», produït per TV3 i patrocinat per Gas Natural

Com molts deueu saber, es tracta d'un programa de petit format (menys de tres minuts) que s'emet de dilluns a divendres, aproximadament a les 14.20, entre el Telenotícies Catalunya i el Telenotícies Migdia. El programa va ser creat el març del 1992, pocs mesos abans de la Conferència de Rio de Janeiro. Va ser Joan Besson qui va realitzar el projecte i qui el va dirigir fins que, més tard, va ser substituït per Magda Valls, que hi va estar al front fins a mitjans de maig d'enguany. Durant la major part del programa l'operador d'imatge ha estat Albert Arean, que al seu gran nivell professional hi afegeix un gran coneixement i sensibilitat per la natura.

Probablement molts preferirien un programa que no fos diari i que tingués més extensió. Tanmateix, totes les fórmules tenen les seves virtuts i defectes. En aquest cas, la presència diària de temes ambientals, en una bona situació —els dos telenotícies esmentats tenen una audiència que sovint supera el mig milió d'espectadors— dona continuïtat a un discurs. La relativa brevetat de l'espai el fa de fàcil seguiment per al públic general. Tot això resulta positiu per al missatge del programa i per al patrocinador. Que, en definitiva, és qui ha fet possible el naixement i la continuïtat de l'espai. En el programa entenem el medi ambient d'una forma molt àmplia. Per això, hi tenen cabuda els temes que a la majoria de gent li vénen al cap quan li parlen de medi ambient (espais naturals, flora i fauna, contaminació, residus, recerca). Però també volem fer veure que en el concepte «medi ambient» hi cap pràcticament tot. Hem parlat, doncs, de la base ecològica de conflictes polítics o de temes d'economia i hem ofert lectures ambientals de temes d'altres àmbits. Així hem

destacat els treballs naturalistes de Goethe, en el seu 225è aniversari, o la visió ambientalista en el cinema, amb motiu del centenari del setè art.

Alguns d'aquests temes donarien per un reportatge llarg i d'altres troben en els dos minuts i escaig el seu format ideal. Un altre problema és adaptar tots els temes a una mateixa durada. Aquest problema, que no s'aparta gaire del que tenen en general els informatius de televisió i de ràdio, implica no pretendre fer descripcions molt aprofundides. Però tampoc, naturalment, simplificar massa. És cert que en aquest temps no és fàcil donar els matisos que alguns temes requereixen. Però precisament el format breu i diari ens ajuda. Podem anar destacant aspectes diversos d'un mateix tema, de manera que el públic va rebent missatges que potser —no en tinc proves— deixen més empremta que un reportatge llarg passat una sola vegada.

Un altre problema que presenta un programa com aquest és la imatge: en televisió n'hi ha d'haver forçosament. I no pot ser monòtona ni gaire estàtica. Per a cada reportatge necessitem una mitjana de 30 a 40 plans diferents. En alguns casos és molt senzill, però en d'altres no. Aquí hi entra la capacitat del realitzador per aprofitar els nombrosos avenços tècnics avui disponibles per fer atractius temes aparentment avorrits.

Tot plegat conforma un programa que en el llindar de l'any 2000 arriba a l'emissió 2000. Una feliç coincidència i un repte per mostrar que els temes ambientals són inesgotables.

Xavier Duran

Director del programa «El Medi Ambient»

